

Cultuur bindt de hele samenleving

Het lokale cultuurbeleid kan niet voorbijgaan aan de veelkleurigheid van onze samenleving. Het staat of valt met de geïntegreerde beleidsvoering: de structurele aandacht voor etnisch-culturele diversiteit in het planningsproces en de uitvoering ervan. Op lokaal niveau kan de cultuursector dwarsverbanden leggen met andere zoekende sectoren en besturen. Openstaan om te leren van de ander is de essentie van een divers cultuurbeleid. Dat is de inspiratie die we vinden in Aalst, Genk en Gent. **JOKE VANREPELEN**

Schepen Dylan Casaer is zowel bevoegd voor cultuur als voor integratie in de stad Aalst. 'Als schepen van cultuur ben ik vanzelfsprekend een schepen van diverse culturen en stimuleer ik inwoners van diverse achtergrond om te participeren aan cultuur in de stad. Ik beschouw cultuur als een instrument om de afbrokkeling van sociale cohesie tegen te gaan en samen aan gedeelde referentiekaders te bouwen.' Deze visie vindt haar weerslag in de manier waarop de stad omgaat met het culturele erfgoed. 'We vroegen ons af wat een archief moet bewaren opdat toekomstige generaties een goed beeld zouden hebben van het leven in Aalst,'

Dylan Casaer: 'Ik beschouw cultuur als een instrument om de afbrokkeling van sociale cohesie tegen te gaan.'

vervolgt schepen Casaer. 'Een van de interessevelden is ongetwijfeld het migratievraagstuk. Wie waren de eerste migranten die in Aalst kwamen wonen en werken? Wat herinneren zij zich van hun eerste tijd hier en hoe werden ze ontvangen?' De antwoorden op deze vragen verzamelden de erfgoedcel en het stadsarchief in de verhalenbank Made in Aalst. Dit project startte naar aanleiding van de Week van de Smaak 2009, met als gastland Turkije. Op de website www.madeinaalst.be blikken enkele Turkse gezinnen terug op hun migratieverleden.

Doelgroepen overstijgen

De voorbije beleidsperiode zocht de Aalsterse cultuurdienst naar manieren om het culturaanbod toegankelijk te maken. Een doelgroepenwerking leidde tot een verhoogde participatie: de kansentas nam financiële drempels weg, een aangepast

programma en gerichte communicatie wekte de interesse van nieuwe publieken. Dankzij de intensieve samenwerking tussen de Turkse gemeenschap en cultuurcentrum De Werf tijdens het project Turkse Buren groeide het vertrouwen. Maar volgens schepen Casaer kan een doelgroepenwerking ook problematisch zijn omdat de afbakening gebeurt vanuit een tekort. Hij wil traditioneel afgebakende doelgroepen overstijgen door de buurt als uitgangspunt te nemen. Daarnaast ijvert hij voor het omzetten van projectmatige initiatieven tot aandachtspunten op lange termijn.

De stad inspireert

In Genk laat het cultuurbeleid zich inspireren door wat er leeft in de stad. 'Als je de stedelijke agenda haakt aan wat er leeft op straat, dan voer je vanzelfsprekend een beleid dat doordrenkt is van etnisch-culturele diversiteit,' zegt François Mylle, cultuurbeleidscoördinator. 'Dit is een strategische keuze van het stadsbestuur die we niet enkel in beleidsplannen verwoorden, maar ook op een bewuste manier in zoveel mogelijk beleidsinstrumenten en -domeinen vertalen, de stedelijke dienstverlening en zijn producten, de overlegstructuren en het communicatiebeleid en dit over beleidsdomeinen heen.'

De cel gemeenschappenvorming focust vaak op gelijkenissen tussen Genkenaren. Ze brengt mensen op een creatieve manier samen rond een gedeelde interesse, zorg of thema. Dit zorgt automatisch voor een diversiteit aan deelnemers en interculturele ontmoeting. Zolang je voldoende open naar de realiteit kijkt en netwerken samenbrengt. Gert Philippeth van de cel gemeenschappenvorming geeft een voorbeeld: 'We vertaalden de culinaire hype naar Genk en

Bij de lancering stelden de medewerkers van het Genker kookboek een zeer divers buffet samen.

zagen hoe huishoudens eenzelfde ingrediënt anders verwerkten. Deze ervaring resulteerde in een Genker kookboek dat een beeld geeft van de diverse eetgewoontes in Genk, een receptenboek gelardeerd met herkenbare foto's en verhalen. Bij de lancering nodigden we alle medewerkers uit en vroegen hun een gerecht uit eigen keuken mee te brengen. Deze samenkomst was een gigantisch succes: rond een zeer divers buffet wisselden de makers trots

recepten uit en smeedden kookclubs en hobbykoks plannen voor gezamenlijke projecten.' Deze initiatieven zijn gezellige ontmoetingsmomenten die tegelijk de doordachte en consequent uitgevoerde visie uitdragen. Uit zulke hoofdprojecten ontspruiten spontane nevenprojecten die zich zonder sturing van de cel gemeenschappenvorming ontwikkelen. 'Dankzij deze initiatieven krijgt de relatie tussen burgers en lokale overheid een nieuwe

François Mylle: 'Als je de stedelijke agenda haakt aan wat er leeft op straat, dan voer je vanzelfsprekend een beleid dat doordrenkt is van etnisch-culturele diversiteit.'

invulling. Inwoners kijken ervan op dat de overheid meer doet dan vuilniszakken uitdelen en bezig is met wat zij belangrijk vinden,' vertelt Gert Philippeth.

De cultuurdienst van Genk legt de lat hoog door steeds nieuwe verbindingen tussen mensen te leggen en inwoners te betrekken die via de klassieke kanalen nauwelijks bereikt worden. Om een diversiteit van inwoners uit verschillende netwerken te visen, gebruikt de cultuurdienst specifieke methodieken. Als voorbeeld geldt hier de diversiteitsmatrix van leeftijd, geslacht, etniciteit en woonplaats die opgemaakt werd. Op elke kruising in deze matrix spreekt de dienst één persoon aan en die op zijn beurt weer één of twee personen uit zijn netwerk. Zo bereikt de dienst gegarandeerd een doorsnede van de bevolking.

Cultuurhuis: van welzijn naar cultuur

De Centrale, een wereldcultuurhuis in de Gentse multiculturele wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham, is een ontmoetingsplek voor cultuurvogels van diverse pluimage. Ze organiseert diverse podiumkunsten met etnisch-culturele diversiteit als uitgangspunt en herbergt een wereldmuziekschool en een praatcafé. Eerst zette het stedelijke cultuurhuis sterk in op de Turkse gemeenschap waardoor het uitgegroeid is tot het referentiepunt voor Turkse muziek in Vlaanderen en de buurlanden. Later focuste het meer op culturen uit alle hoeken van de wereld. Luc Baeckeland is er algemeen coördinator: 'De Centrale ontwikkelde zich mid-

den jaren negentig als afzonderlijk project in de schoot van de stedelijke integratiedienst. We creëerden plekken waar minderheidsgroepen zich cultureel konden manifesteren. Hierdoor versterkten we minderheden om op een harmonieuze en assertieve manier relaties aan te knopen in het aankomstland. Vanuit het departement Bevolking en Welzijn groeide het project uit tot een verzelfstandigde organisatie met basisfinanciering van de toenmalige armoedefondsen en momenteel uit het Stedenfonds. In 2007 ging de Centrale over van het departement Bevolking en Welzijn naar het departement Cultuur, een logisch gevolg van de keuze voor een consequent inclusief beleid. Culturele diversiteit is zo belangrijk dat het niet vanuit welzijn aangespoord moet worden, maar vanuit cultuur zelf een fundamenteel aandachtspunt is.'

Interculturele ontmoeting vormt in de Centrale de basis van nieuwe cultuurproducten die uiting geven aan de hedendaagse smeltkroes van culturen. 'We ijveren voor een kruisbestuiving tussen de muziekstijlen die refereren aan de etnisch-culturele diversiteit in Gent en in Vlaanderen en de West-Europese jazz- en folkmuziek. Daarnaast stimuleert de Centrale de culturele diversiteit binnen de Gentse kunstensector en de organische samenwerking met andere culturele spelers om dit doel te bereiken. We mikken

Ivo Bultheel: 'Via respect garanderen we de erkenning van ieders culturele achtergrond zonder deze op te heffen in een verregaande dwang tot identificatie.'

daarbij op verschillende niveaus tegelijk: het programma, het personeel, het bestuur, het publiek en de communicatie,' besluit Ivo Bultheel, medewerker interculturalisering van De Centrale.

Joke Vanreppelen is VVSG-projectmedewerker etnisch-culturele diversiteit

Op www.vvsg.be staat een nieuwe knop voor een hele reeks diversiteitsverhalen uit de lokale praktijk